

66. Vedergällningen.

- MELODI. **a.** LT; PY, Th. Wegelius saml. n:r 22; **l.** FB, I.N.E. Saml. O. A.
Översikt. Nyl. III, 89. **m.** SI, I.N.E. Saml. O. A.
b. PÅ, S.L.S. 328, 174. **n.** KN, S.L.S. 523, 88. (H)
c. ST, S.L.S. 367, 1374. **o.** BR, B.F.A. n:r 19 a-c.
d. LI, I.N.E. Saml. O. A. **p.** PE, S.L.S. 159, 48. (R)
e. PÅ, Nyl. III, 87; även Nyl. alb. **q.** SO, I.N.E. Saml. O. A.; även
V n:r 2. (B) S.L.S. 512, 56. (Å)
f. BO, I.N.E. Saml. O. A. **r.** FÖ—JO—LE, S.L.S. 46, 255. (E)
g. ST, S.L.S. 367, 1373. **s.** HI, S.L.S. 367, 173. (FF)
h. ST, S.L.S. 367, 1375. **t.** HO, S.L.S. 367, 168. (DD)
i. LO, S.L.S. 12, 39. (Q) **u.** PÖ, I.N.E. 4, 16. (EE); även ÖV,
I.N.E. Saml. O. A.
j. GB, R6, 190, 11. (U) **v.** KH, R6, 191, 2. (T)
k. LF, S.L.S. 523, 85. (K)

Varianter. **a.** NI, Lappträsk, Pyttis.

Uppt. Th. Wegelius.

Om al - la des-sa ber-ge-na de vo-re ut - av guld, och allt
vat-ten för-vand-la-des till vin, men långt hell - re så skul-le jag det
öns - - ka, att du vo-re all-ra kä - res-tan min.

b. NI, Pärnä.

Sj. Hulda Grönkvist, f. 1877.

Uppt. Sulo Salonen 1921.

Om al - - la de berg vor av - rö - - das-te guld, och allt
vat-ten vo-re vänt ut-i vin, långt hell - re så vil-le jag det
öns - - - - ka, om du vo - re all - ra kä - res - tan min.

c. *Nl*, Strömfors, Vahterpää.
Sj. *Karin Hildén*, f. 1898.

Uppt. Greta Dahlström 1924.

d. *Nl*, Liljendal.
Sj. *Nelly Heikel*.

Uppt. Nic. v. Weymarn 1924.

Om och al - la de berg vor av rö - - das - te gull, och allt
vat - ten vo - re vänt ut - i vin, långt hell - - re så skul - le jag dock
öns - - ka, att du vo - re all - ra kä - res - tan min.

e. *Nl*, Pärnä.

Uppt. Arvid Nyberg 1870.

Om al - la de berg vor av rö - das - te guld, och allt vat - ten för -
vand - lat i vin, så öns - - kar jag dock här i
värld - den, att du vo - re kä - res - tan min.

f. *Nl*, Borgå, Pellinge.
Sj. *Alfred Lindros*.

Uppt. Otto Andersson.

Om al - la de berg vor av rö - - das - te gull, och allt
vat - ten vo - re vänt u - ti vin, långt hell - re så vil - le jag

öns - - - ka, att du vo - re all - ra kä - res - tan min.

g. *Nl*, Strömfors, Bodängen.
Sj. *Vendla Blomqvist*, f. 1841.

Uppt. Greta Dahlström 1924.

h. *Nl*, Strömfors, Reimars.
Sj. *Fanny Grön*, f. 1874.

Uppt. Greta Dahlström 1924.

i. *Nl*, Lojo.

Uppt. Uno Stadius 1890.

Om al - la des - sa ber - ge - na de vo - re ut - av guld, och allt
vat - ten för - vand - lat till vin, all - ra helst så vil - le jag det åt mig
öns - ka, att du vo - re all - ra kä - res - tan min.

j.¹ *Öb*, Gamlakarleby.

Uppt. Gustaf Durchman.

Om al - - la de ber - gen vo - re det rö - das - te guld, och

¹ Uppt. reviderad av utg.

al - - la vat - ten för - vand - la - des till vin. Långt hell - re vil - le
jag då öns - ka, att du vo - re all - ra kä - ras - ten min.

k. *Öb, Lappfjärd.*Sj. *Alvina Klockars, f. 1892.*Uppt. *Alfhild Adolfsson 1930.*

Om al - - la berg och da - lar vo - re rö - da som guld, och
vat - ten var förvandlat ut - i blod, allt - sammans vill jag vå - ga för
dig, min lil - la vän, om du av hjär - tat håll - ler mig kär.

l. *Åb, Finby.*Sj. *B. Johansson.*Uppt. *Otto Andersson.*

Om al - - la des - sa berg vor av det rö - das - te guld, och
vatt - net i käl - lan vo - re vin, så all - ra mest så skul - le jag väl
se det, att du vo - - re all - - ra kä - - res - tan min.

m. *Ni, Sibbo.*Sj. *Karl Jakob Less.*Uppt. *Otto Andersson.*

Om al - - la de ber - gen de vo - re ut - av gull, och allt
vat - ten för - vän - det till vin, så öns - ka - de jag skö - na

jung - fru, att hon vo -- re all - ra kä -- res - tan min.

n. Öb, Korsnäs.

Sj. *Maria Gullström*, f. 1872.

Uppt. Alfhild Adolfsson 1930.

Om al - la berg och da - lar vor för - vand - la ut - i gull, och all
vat - ten för - vand - lat till vin, se då kun - de jag hell - re ja
föl - ja med dig, ja, fast det vo - re hund - ra - de mil.

o. Nl, Bromarv.

Sj. *Augusta Ekholm*.

Fonogr. Otto Andersson. Kop. Greta Dahlström.

Om al - la de här berg och klippor vor av rö - das - te guld, och allt
vat - ten ut - i käl - lor - na var vin. så önskar jag, du skö - na
jungfru, om du vo - re all - ra kä - res - tan min. Så min.

p. Öb, Pedersöre.

Uppt. G. A. Hedberg 1885.

Om ber - ge - na vo - ro av rö - das - te gull, och all
vat - ten för - vand - la - des i vin, långt hell - re vill jag va - ra all - ra
kä -- res - tan din och äls - ka dig av hjär - ta och sinn.

q.¹ Ål, Sottunga.

Sj. Anna Karlsson.

Uppt. Otto Andersson.

Och när han kom till det främ-man-de land, där fru-ar och mamseller gick så
fin, då tog han sig en an-nan till vän och läm-na-de mig all-
len. Då tog han sig en an-nan till vän och läm-na-de mig al-len.

r. Ål, Föglö-Jomala-Lemland.

Uppt. J. A. Sjöblom 1894.

Jag ha-ver så in-ner-lig kär-lek och be--gä--ran till
dig. Så gå då upp till min kä-re fa-ders gård och be-gär, om
du får mig, så gå då upp till min kä-re faders gård och be-
gär, om du får mig.

s. Åb, Hitis, Hamnholmen.

Sj. Emma Abrahamsson, f. 1859.

Uppt. Greta Dahlström 1924.

Hu-ru skul--le jag kun-na ö-ver-gi-va dig, du som
är så ro-sen-de--röd. Sjal-ve Kris-tus på kor-set han
svek ju in-gen man, fast han led så stor pi-na och nöd.

¹ Var. fr. FÖ, Hastersboda (S.L.S. 512, 56) överensstämmer i huvudsak.

t. Åb, Houtskär, Sördö.
Sj. *Serafina Vestin*, f. 1874.

Uppt. Greta Dahlström 1924.

Krist gi - ve att allt vat - ten vo -- re vänt ut - i vin, och att
ste - nar - na vo - re bröd, och att jag fin - ge bli - va all - ra
kä - res - tan din, min hjär - te - - lil - - la mö.

u.¹ Öb, Pörtom.

Uppt. Gustava Krook 1901.

Krist gi - - - ve att vat - ten vo - re vän - da i vin, och
Och att jag ha - de mig en lil - ler sven kär, ja,
ste - nar vo - re bröd.
hjär - te - - li - gen kär.

v. Öb, Korsholm, Karkmo.
Sj. *Ulrika Dahlman*.

Uppt. Rob. Kajanus?

Om al - - la des - sa berg vor av rö - - das - te guld och all
vat - - ten för - vand - lat till vin.

¹ Var. fr. ÖV (Saml. O. A.) överensstämmer.

- A. V. NI., S.L.S. 72, 114.
 B. PÅ, Nyl. nat., Arv. Nybergs saml. (32); även Nyl. III, 87 och Nyl. alb. V, 159. (e)
 C. Helsingfors, Svenssons saml. 6, 93.
 D. BO, S.L.S. 151, 35.
 E. FÖ—JO—LE, S.L.S. 46, 255. (r)
 F. »Den giftes klagan», PÖ, R3, 157, VIII.
 G. »Svennens svek», L. W. Fagerlund, Anteckningar, 200. (e)
 H. KN, S.L.S. 523, 89. (n)
 I. ? I.N.E. Saml. O. A.
 J. SI, Svenssons saml. 6, 72.
 K. LF, S.L.S. 523, 86. (k)
 L. SN, W. Brenners saml. 3.
 M. SI, Svenssons saml. 6, 74.
 N. BO, Svenssons saml. 19, 3.
 O. PÅ, S.L.S. 279, 13.
 P. BO, S.L.S. 151, 3.
 Q. LO, S.L.S. 12, 39. (i)
 R. PE, S.L.S. 159, 48. (p)
 S. ? B.A. 12, 142.
 T. KH, R3, 165, 92. (v)
 U. GB, R6, 186, 377. (j)
 V. PE, S.L.S. 1, 113.
 X. KH—KV—SÅ, S.L.S. 25, 46.
 Y. NB, S.L.S. 19, 100.
 Z. LA, S.L.S. 35, 60.
 Å. BO, Svenssons saml. 1, 57.
 Ä. FÖ, S.L.S. 512, 57 (q)
 Ö. Hangö och KA, Svenssons saml. 1, 56.
 AA. DB—IÅ—KA—SN, S.L.S. 8, 29.
 BB. »Den falske riddaren», PÖ, S.L.S. 1, 111.
 CC. KN, S.L.S. 127, 121.
 DD. HO, S.L.S. 367, 169. (t)
 EE. PÖ, I.N.E. 4, 16. (u)
 FF. HI, S.L.S. 367, 174. (s)
 GG. PÖ, S.L.S. 1, 112.

TEXT.
Översikt.

A.

Västra Nyland. Uppt. F. Sundman 1899.

Varianter.

1. »Om alla berg de vore utav rödaste guld
och allt vatten vore vänt till rött vin,
långt hellre ville jag önska,
att du vore allra kärestan min.»
2. »Har ni nu fått en sådan en lust
och en sådan begäran till mig,
så rider ni strax till min kära faders gård
och beder med äran för mig.»
3. »Jag var antingen till eders fader i går,
eder far han svara mig nej,
men, min sköna jungfru, ta råd av dig själv,
och följ utur landet med mig.»
4. »Väl kan jag taga råd av mig själv
och följa ur landet med dig,
men när som vi komma i de främmande land,
så snarligen sviker du mig.»
5. »Och hur skulle jag dig kunna svika,
du är ju ej någon fattigmans barn,
du är ju den rikaste jungfrun,
som står uppå konungens gård.»
6. Och jungfrun hon tog råd av sig själv
och följde den riddaren ur land.

7. Om morgon, när fåglarna kvittra
vitt uppå skogens kvist,
och jungfrun hon vakna med ett sorgfullt mod,
sin jungfrudom hade hon mist.
8. Sen förde han henne långt till främmande land
ibland de fruar, jungfrur och mör,
där tar han sig strax en annan
och lämnar henne ensammen kvar.

9. Jungfrun hon föll på sin bara knän,
hon bad så innerligt till Gud,
att den riddaren skull komma uti man-
naförhat,
ej heller uti storan sjönöd.

10. »Väl kan du leva till den dagen
så god,
att du slipper ur allan din nöd,
men aldrig så lever du i den dagen,
då du ser mig i någon nöd.»

11. När hon hade varit borta i sju år
och åtta månar runt omkring,
då kommer den riddarn så usel igen,
han var både halter och blind.

12. »Min skönaste jungfru, släpp mig
in
och giv åt mig ett stycke bröd.
Jag minnes väl den tiden igen,
då du var min kära fästemo.»

13. »Ståndar upp, ståndar upp mina
söner två
och given åt eder fader bröd.

Jag minnes väl den tiden igen,
då han ej visste av någon nöd.

14. Ståndar upp, ståndar upp mina
söner två
och given åt eder fader vin.
Jag minnes väl den tiden igen,
då han var allra kärestan min.»

15. Hennes gamla fader stod där
alltså
och hörde på deras tal,
sen tog han sin huggande svärd
högg riddarens huvud av.

16. Sen tog han det blodiga huvud
och satt på sin dotters knä.
»Och har du hållit honom så hjärtligen
kär,
så begråter du väl hans död?»

17. »Vad skulle jag honom begråta,
han är ju ej annat än muld,
men ett ber jag er, min kära far,
gräven honom i en rosendelund.»

B.

Pärnå. Uppt. Arvid Nyberg 1870.

1. »Om alla de berg vor av rödaste
guld,
och allt vatten förvänt uti vin,
så önska jag här uti tiden,
att du vore kärestan min.»

2. »Hur har du fått en sådan en lust
och en sådan begäran till mig?
Så stig nu upp till min kära faders gård
och säg, att du mig begär.»

3. »I går var jag upp till din kära fa-
ders gård,
men han svarte mig ett kort nej.
Men skönaste jungfru, tag rådet av dig
själv,
och följ utur landet med mig.»

4. »Och huru kan jag följa ur landet
med dig
och inte fråga vännen om råd?
När som jag kommer i främmande land,
kanhända jag bliver försmådd.»

5. »Huru så kunde jag svika dig där,
ty du är inga fattigmans barn,
ty du är den skönaste jungfru,
som strålar på konungens gård.»

6. Men när som hon kom uti främ-
mande land
ibland fruor och jungfrur och mö,
då fäste han sig en annan till dam
och lämnade henne allen.

7. Jungfrun hon föll på sin baraste
knän,
hon bad så innerligen Gud,
att den riddarn skull komma i manna-
förakt
och lida en stor sjönöd.

8. »Och väl kan jag komma i manna-
förakt
och lida en stor sjönöd,
men aldrig så lever jag den dagen,
då jag ber sköna jungfrun om bröd.»

9. Det var uti månar, det var uti
fem,
det var i sju runda år omkring,
då kom nu den riddaren till jungfruns
faderns gård,
han var både halter och blind.

10. »Och kära svärfader, ni vare mig
så huld,
ni gifve mig ett litet stycke bröd,
ty väl så minnes jag den dagen,
då jag visste av ingen nöd.»

11. »Stigen upp, stigen upp, I söner
bägge två,
och ger åt er far ett glas vin,
och ben, att han påminner sig den da-
gen,
då han svek allrakärestan sin.»

12. Och sönerna stego ur sängen
bägge två
och gävo sin fader ett glas vin.
Men svärfadern tager sitt förgyllande
svärd
och hugger hans huvud utav.

13. Och fadern tog huvudet i sin
hand,
lade det uti dotterens famn.
»Och har det nu varit allrakärestan din,
så må du begråta hans död.»

14. »Och hur kan jag begråta hans
död,
han är ju intet annat än mull.
Så ville vi honom begrava
allt uti en rosendelund.»

C.

Helsingfors. Ur Olga Hällfors häfte. Uppt. A. P. Svensson.

1. »Om alla berg de voro utav rö-
daste guld
och vattnet uti källorna var vin,
men allra mest så skulle jag ju önska,
att du vore allra kärstan min.»

2. »Haver du nu en så innerlig begä-
ran att få mig,
ja, en så innerlig längtan att få mig,
så gå då nu in uppå min kära faders gård
och bedja där ett uppriktigt lov.»

3. »Uppå din kära faders gård där
var jag i går,
men han svarade mig endast ett kort
nej,
men kunde intet jungfrun taga råd utav
sig själv,
och följa ut ur landet med mej?»

4. »Ack, hur skull jag kunna taga råd
utav mig själv
och följa ur landet med dig,
för när som vi kommer till det främ-
mande land,
då förskjuter du kärstan din.»

5. »Ack, hur skull jag kunn förgjuta
ett så oskyldigt blod,
o, store Gud, vad vore jag då värd!
Då vore jag ej värd på Guds gröna jord
få gå,
nej aldrig så förskjuter jag dig.»

6. Och sköna jungfrun hon tog råd
utav sig själv
och följde med ungersven ur land.
När till det främmande landet han kom,
där försköt han allra kärestan sin.

7. Jungfrunen hon föll på sina baraste
knän,
hon bad ju så innerligt till Gud:
»Gud låte honom komma i en andelig
strid,
Gud låte honom lida stor nöd.»

8. »Ja väll så kan jag komma i en
andelig strid,
ja väll så kan jag lida stor nöd,
men aldrig så kommer den dagen,
att jag kommer och beder dig om bröd.»

9. Det gingo sju dagar, det gingo sju
mån,
det gingo sju runda år omkring,
då kom där en greve uppå konungens
gård,
han var både halter och blind.

10. »Stigen upp, stigen upp, mina
söner bägge två,
och given eder fader en bit bröd,
väll minnes jag ännu den dagen,
då jag led alls ingen nöd.»

11. Stigen upp, stigen upp, mina sö-
ner bägge två,
och given eder fader ett glas vin,
väll minnes jag ännu den dagen,
då jag svek allra kärstan min.»

12. Sköna jungfruns fader stod ett
stycke därifrån,
han funderade väll annorlunda om.
Sen tog han svärdet uti sin hand
och högg därmed huvudet av.

13. Sen tog han det blodröda huvu-
det i hand,
och kasta det i sköna jungfruns famn.
»Och haver du nu hållit honom hjärte-
ligen kär,
så må du nu begråta hans död.»

14. »Ja visst så har jag hållit honom
hjärtelig kär,
men aldrig så begråter jag hans död,
allra mest så sörjer jag det mördade
bröd,
som min fader har brutit i dag.»

D.

Borgå, Pellinge. Uppt. F. W. Englund 1878.

1. »Om alla de berg vor av rödaste
guld
och allt vatten vore vänt uti vin,
långt hellre så ville jag önska,
om du vore allra kärestan min.»

2. »Ack, huru har du fått en sådan
en lust
och en sådan en begäran till mig?
Så gå nu då upp till min kära faders
gård
och sägen att ni mig begär.»

3. »I går så var jag upp till din kära
faders gård,
och han svarade mig kort nej;
kära sköna jungfru, tag råden av dig
själv,
och följ över landet med mej!»

4. »Ack, huru så kunde jag ta råden
av mig själv
och intet fråga vännerna om råd?
När som vi kommer uti främmande land,
kanhända du sviker mig då.»

5. »Ack, huru så kunde jag besvika
dig då,
ty du är ju ingen fattigmans barn,
du är ju den skönaste jungfru,
som ståndar på konungens gård.»

6. Men när som vi kommo uti främ-
mande land,
bland de fruar och damer så fin,
så fäste han sig vid en annan god vän
och lämnade mig helt allen.»

7. Och riddaren tog jungfrun i snö-
vitan hand
han klappar på rosenröda kind.
»Aldrig bör du följa någon riddare ur
land,
förrän du har provat hans sinn.»

8. Och jungfrunen hon föll uppå sin
baraste knä,
hon bad ju så innerligen Gud,
att riddarn skulle komma uti manna-
föräkt
och lida stor hungersnöd.

9. »Ja väl så kan jag komma uti
mannaföräkt
och lida stor hungersnöd,
men aldrig så lever jag den dagen,
då jag ber sköna jungfrun om bröd.»

10. Det räckte uti månader, det
räckte uti år,
det räckte sju runda år omkring,
så kom den samma riddaren till jung-
fruns faders gård,
så var han båd halter och blind.

11. »Och kära ni min svärfar, I varen
mig så huld,
och given mig ett litet stycke bröd.
Ja väl så minns jag den dagen,
då jag visste av ingen nöd.»

12. »Stattin upp, stattin upp, mina
sönerna två,
och given eder fader ett glas vin.
Bed honom påminna sig den dagen,
då han svek allra kärestan sin.»

E.

Lemland—Föglö—Jomala. Uppt. J. A. Sjöblom 1894.

1. »Jag haver så innerlig kärlek
och begäran till dig» .
;: »Så gå då upp till min käre faders gård
och begär, om du får mig» .;:

2. »I går var jag upp till din käre fa-
ders gård,
men jag fick då endast nej.
;: Men jag ber skön jungfrun taga eget
råd
och följa mig ur land.» ;:;

3. »Men kanhända när vi kommo till
ett annat land,
där fröknar och mamseller gå så fin,
;: så tager du dig en annan till vän
och övergiver mig.» ;:;

4. »Nej, så sant som frälsaren på kor-
set dog,
så övergiver jag dig ej.»

5. Men när vi kommo till ett annat
land,
där fröknar och mamseller gå så fin,

så tog han sig en anna[n] till vän
och lämnade mig allen.

6. Och jungfrun hon föll på sina ba-
raste knän
och bad så innerligen Gud,
;: att greven skull bli både halter och
blind
och lida en stor nöd. ;:;

7. De gingo tre dagar, de gingo tre år,
de gingo tre runda år omkring,
;: så kom greven in på sin käre faders
gård;
då var han både halter och blind. ;:;

8. »Stigen upp, stigen upp, mina sö-
ner två,
och given er fader en bit bröd
;: och påminna honom den dagen
då han visste av ingen nöd. ;:;

9. Stigen upp, stigen upp, mina sö-
ner två
och given er fader ett glas vin
;: och påminna honom den dagen,
då han svek allra kärestan sin.» ;:;

10. Och konungen, som detta hörde,
han undrade sig sju varv omkring.

∴ Så drog han fram ett förgyllande
svärd
och högg hans huvud av. ∴:

11. Sen tog han det blodiga huvudet
och kasta det i jungfrunens famn.

∴: »Har du hållit honom av hjärtat kär,
så begråt då nu hans död.» ∴:

12. »Nej, vi skall honom intet be-
gråta,
för han är icke annat än mull,
∴: Men vi skall honom begrava
uti en grönan lund.» ∴:

F.

Pörtom. Uppt. Clas Mathias Nygrén.

1. »Krist give, att vatten vore vända
i vin
och stenar vore bröd
och att jag hade en hulder vän
och hjärteligen kär.»

2. »Är du, som du säger till mig,
du hjärteligen kär,
så rid nu till min faders gård
och bed av honom begär.»

3. »Nu haver jag varit till faders
gård,
han svarade mig nej,
men jag beder dig, skön jungfru,
du tager råd av dig själv.»

4. »Kanhända jag tager råd av mig
själv
och följer ur landet med dig,
men när som vi kommer i främmande
land,
kanhända du sviker mig?»

5. »Nej, förrän jag skulle svika dig,
du hjärteligen kär,
nej, förr vill jag lida den död,
som rövaren på korset led.»

6. Men när som vi kommo i främ-
mande land
ibland de fröknarna fin,
så blev han herre och hövidsman
och svek allra kärasten sin.

7. Då räckte han upp sin snövita
hand,
slog henne på rosröda kind:
»Aldrig skall du följ med någ ungersven,
förr du haver provat hans sinn.»

8. »Krist give, du vore i fienders
hand
och stodo i själanöd
och att du kom till min faders dörr
att bedja nåd om bröd.»

9. »Nej, aldrig jag lever den dagen,
jag beder nåd om bröd.»
»Kanhända du lever den dagen,
du kommer i stor nöd.»

10. Det var nu väl sex månader,
sex runda år omkring,
då kom han för min faders dörr
och var både halt och blind.

11. »Statt upp, statt upp, du liten
kind,
och släpp din käraste in!
Grant nog, grant nog, minns jag den
dag,
du var allra kärasten min.»

12. »Statt upp, statt upp, du liller
vän,
och giv din käraste mat!
»Grant nog, grant nog, minns jag den
dag
du åt av silverfat.

13. Men när som vi kommo i främmande land
med glädje och friskt mod,
då visste jag ej av någon sorg,
ej heller det förstod.

14. Men när som jag var på mitt
fjortonde år,
till växten liten stor,
då miste jag min hulder vän,
som var min kära mor.

15. När barnen mister far och mor,
vart skall de då tag land?
De får ju bedja Gud om nåd
att bliva vandringsman.

16. En vandringsman, som går omkring,
får ofta lida nöd;
han får ju ej gå till sin faders bord
och bedja nåd om bröd.

17. Hör på, min far, jag vill säga er,
om jag därtill får lov,
att ni skall lära brodern min,
att Guds ord rätt förstå.

18. Hör på min bror, jag vill säga
dig,
och du skall själv få se.
Min ögon aldrig uppå dig ser,
om du högfärdig blir.

19. Högfärd är en odygd så stor,
den Gud kan aldrig se.
Uti det hjärta där hon bor,
kan ej Guds ande bli.

20. Och du har någon falsker vän,
otrogen emot dig,
så skall du aldrig önska den,
att han högfärdig blir.»

G.

Korpo. Uppt. L. W. Fagerlund 1878.

1. »Krist give, att allt vatten vore
vänt uti vin
och stenarna vore bröd,
och jag finge bliva allrakärestan din,
min hjärtelilla mö.»

2. »Och är det nu så, att du säger till
mig:
min hjärtelilla mö,
så gånge du först för min faders dörr
att bedja där om lov.»

3. »Och jag har varit för din faders
dörr,
men de svarade mig nej.
Sköna jungfrun tager nu råd av sig själv
och följer ur landet med mej.»

4. »Och om jag tager råd utav mig
själv
och följer ur landet med dig,
när du bliver herre och hövitsman,
då kan du väl svika mig.»

5. »Sviker jag Kristus på korset
hängd,
så sviker jag också dig.
Därför sköna jungfru, tag råd av dig
själv
och följer ur landet med mig.»

6. Men när som de kommo till främmande land
med fruar och fröknar så fin,
där blev han herre och hövitsman
och svek allrakärestan sin.

7. »Krist give, jag segrade över min
sorg,
som bränner så svåra min barm!
Krist give, jag leve den dag i min borg,
jag såg dig usel och arm!

8. Krist give, du kom uti hungersnöd,
eller råkade i sjönöd!
Krist give, du kom för min faders dörr
att bedja där om bröd!»

9. »Ja väl skall du skåda den dagens
ljus,
då du segrat över din sorg,
men aldrig ser du den dagens ljus,
då du ser mig usel och arm.

10. Och aldrig jag kommer för din
faders dörr
att där begära om bröd.
Jag rider gullsadel nu som förr,
på silverfat vilar mitt bröd.»

11. Sju runda månader gick som förr,
sju runda år omkring.
Då kom han inför hennes dörr
och var både halter och blind.

12. »Statt upp, statt upp, du liten
kind,
och släpp din fader in!
Grannt minnes jag den dagen än,
han var allrakärestan min.

13. Statt upp, statt upp, du liten
kind,
Och giv din fader mat!
Grannt minnes jag den dagen än
Vi åto på silverfat.

14. Jag ställdes av dig på en främ-
nande ort
bland okända vänners skar.
Men Gud han hjälpte mig vägen fram,
fast du otrogen var.»

H.

Korsnäs. Sj. Maria Gullström, f. 1872. Uppt. Alfild Adolfsson 1930.

1. »Om alla berg och dalar var för-
vandla uti gull
och all vatten förvandlat till vin,
se då kunde jag hellre ju följa med dig,
ja, fast om det vore hundra mil.

2. »Jag var ju hos min huldaste fader
i går,
men han svarade mig alldeles nej.»
»Kan intet sköna jungfrun taga rådet
av sig själv
och följa ur landet med mej?»

3. »Nej, hur skall jag kunna taga rå-
det av mig själv
och följa ur landet med dig,
ty när som vi kommer uti främmande
land,
så ämnar du att övergiva mig.

4. »Nej, hur skall jag kunna övergiva
dig,
du som har ett så oskyldigt blod?
Se, då vore jag värdig att lida
och aldrig mera gå på denna jord.»

5. Och jungfrun hon plockade bladen
av en lind
och bäddade upp en säng.
Sen så sovo vi tillsammans, ja den hela
långa natt,
tills solen sken klara över dem (oss).»

6. Jungfrun hon reser sig upp ur sin
säng
och kammar upp sitt hår:
»Gud nåde mig, armaste flicka,
förbleknade kinder jag nu fått.»

7. Ungersven han räcker upp sin
armvita lem,
klappar jungfrun på blodröda kind:
»Du skall aldrig följa någon ungersven
i svek,
förrän du har provat hans sinn.»

8. Ungersven han reser åttahundra
mil
allt uti ett främmande land.
Där fick han se en annan vacker mö,
då svek han allra kärestan sin.

9. Och jungfrun hon föll på sina bara
knän
och bad en bön till sin Gud:
»Gud låte denne mannen komma till
min faders gård
för att bedja min fader om bröd!»

10. »Nej, hur skall jag kunna komma
till din faders gård
för att bedja din fader om bröd,
ty jag har ju båd hästar och sadlar
och betslar utav rödaste gull.»

11. Men när de sju åren voro gångna
förbi,
se, då slog denna spådomen in,

se, då kommo där en tiggare på hennes
faders gård,
som var både halter och blind.

12. »Stigen in, stigen ut, mina unga
söner två
för att bjuda eder fader komma in.
Se, nog minns jag den dagen, som den
varit i går,
då du var allra kärasten min.

13. Se, nog minns jag den dagen, som
den varit i går,
då du åt utav silverfat.»

— — — — —
— — — — —

I.

Uppt. Otto Andersson.

1. »Om alla berg och dalar voro vän-
da uti guld
och allt vatten vänt uti vin,
si, då kunde jag hellre följa med dig,
om det vore ja hundra mil.

2. Jag var ju hos din huldaste fader
i går,
och han svarte mig alldeles nej.
Kan intet sköna jungfran taga rådet av
sig själv
och följa uti landet med mig?»

3. »Huru skall jag kunna taga rådet
av mig själv
och följa uti landet med dig,
ty när som du kommer i det främmande
land,
så ämnar du att övergiva mig.»

4. »Nej, huru skall jag kunna över-
giva dig,
du som har ett så menlöst blod.
Si, då vore jag värdig att lida
och aldrig mera gå på denna jord.»

5. Skön jungfran hon plockade bla-
den av en lind,
och hon bäddade upp en grön säng.

Där sovo de tillsammans, ja den hela
långa natt,
tills solen sken klar över dem.

6. Skön jungfran hon reser sig upp
ur sin säng,
hon kammade och prydde sitt hår:
»Gud nåde mig, armaste flicka,
hur bleknade kinder jag nu fått.»

7. Och ungersven räcker sin snövita
hand,
klappa jungfrun på rosenröda kind:
»Men aldrig skall du följa någon unger-
sven med hast,
förrän du haver provat hans sinn.»

8. Så reste de hundranittio mil
långt uti det främmande land.
Där fick han ju sig en annan vacker mö,
och si, då svek han allra kärestan min.

9. Skön jungfran hon föll uppå sina
bara knän,
hon bad ju en bön till sin Gud:
»Gud låte denne mannen komma till
min faders gård
för att bedja min fader om bröd!»

10. »Nej, huru skall jag komma till
din faders gård
för att bedja din fader om bröd,»
ty jag har ju både hästar och sadlar
och betsel av rödaste gull?»

11. När de sju runda åren voro gång-
na förbi,
si, då slogo jungfruns spådomar in.

Då kommo där en tiggare på hennes fa-
ders gård,
som var ju både halter och blind.

12. »Stigen ut, stigen ut, mina unga
söner två,
för att bedja eder fader stiga in,
ty nu minns jag den dagen, som denne
var i går,
när han var allra kärestan min.»

J.

Sibbo, Pigby, Pajpis. Ur Rudolf Mikanders häfte. Uppt. A. P. Svensson.

1. »Om alla berg och dalar förvand-
lades till hav
och allt vatten förvandlades till vin,
då önskade jag utav allt hjärta och allt
sinn,
att du vore allra kärestan min.»

2. »Men om det är ditt allvar, att du
mig vill ha
och att du är angelägen efter mig,
så åka du in uppå min kära faders gård
och med allvar begär du mig att få.»

3. »Uppå din kära faders gård, dit så
åkte jag i går,
och han gav mig ett hjärtligt gott nej,
men kan då inte jungfrun taga rådet av
sig själv
och resa utur landet med mej.»

4. »Hur skall en jungfru kunna taga
rådet av sig själv
och resa utur landet med dig,
ty när som du kommer i ett främmande
land,
se då visserligen sviker du mig?»

5. »Hur skall jag kunna svika dig,
du som är så rik
och utav så riker mans stånd;
du är ju den rikaste och fagraste mamsell,
som har vandrat uppå konungens gård.»

6. »Men när de hade talat och kom-
mit överens,
då sadlades hästarne till reds,
och när de hade ridit över berg och över
dal,
så då voro de i ett främmande land.

7. Och när de hade ridit i sju sjuttio-
mil
och ingen vila hade fått,
då plockades det rosor och det bädda-
des till säng,
som de båda skulle vila sig uppå.

8. Men när de hade sovit den långa
sommarnatt
och solen på himmelen upprann,
då vaknade flickan uti ett bedrövat
sinn,
ty hon hade mistat lilla vännen sin.

K.

Lappfjärd. Sj. Alvina Klockars, f. 1891. Uppt. Alfhild Adolfsson 1930.

1. »Om alla berg och dalar vore röda
som guld
och vatten vor förvandlat uti blod,
alltsammans vill jag våga för dig, min
lilla vän,
om du av hjärtat håller mig kär.»

2. »Är nu detta sanning, som du sä-
ger för mig,
om du av hjärtat håller mig kär,
så rida vi oss fram till din kära faders
gård
och beder om trolovning med dig.»

3. »Ack, huru kan jag taga detta lovet
av mig själv
och följa ut till landet med dig?
Kanhända när jag kommer ut i främ-
mande land,
kanhända där så sviker du mig?»

4. »Kristus på korset han var den
ende man,
därpå lägger jag min sanning och min
hand.
Tro aldrig, att jag ropar eller ryggar
mina ord,
tro aldrig, att jag övergiver dig.»

5. Så tog då denna riddaren den
jungfrun i sin hand
och satte den på gångaren den grå.

Så sakta som de redo i femton milers
väg,
förrän han sin vila kunde få.

6. Men när de unga kommo uti främ-
mande land,
så gjorde denna riddaren sig res.
Så vackert mål han gjorde, där sköna
jungfrun stod,
och lämna henne i ett främmande land.

7. »Och jungfrun hon suckade så in-
nerligt till Gud:
o, om han ville höra hennes bön!
»Månne denna riddaren kom till min
faders gård
och vare både halter och blind!»

L.

Snappertuna. Uppt. W. Bremner 1910—1913.

1. »Gud give, du komme i en andelig
strid,
Gud give, du komme uti nöd,
Gud give, du komme på min kära faders
gård
mig själver att bedja om bröd!»

2. »Väl så kan jag komma i en ande-
lig strid,
väl så kan jag komma uti nöd,
men aldrig kan jag komma på din kära
faders gård
dig själver att bedja om bröd.»

3. När tre år var gångna och lupna
förbi,
då hörde Gud jungfrunes bön.
Då kom där den riddarn på kryckor ski-
dandes,
då var han båd halter och blind.

4. »Ständer upp, ständer upp, mina
söner två,
hämter eder fader in bröd.
Jag minns den dagen, jag minns den som
i går,
då riddaren han visst [av] ingen nöd.

5. Ständer upp, ständer upp, mina
söner två,
hämter eder fader in vin.
Jag minns den dagen, jag minns den
som i går,
då riddaren var kärestan min.»

6. Hennes käre fader lyddes därpå,
han gav uppå orden grann akt,
så drog han upp sitt förgyllene svärd
och högg honom huvudet av.

7. Så tog han det huvudet så blodigt
som det var
och kastat i jungfrunes sköt.
»Har det nu varit allra kärestan din,
så visserligen begråter du det.»

8. »Älven den är ju väl aldrig så torr,
att nog finns där vatten ibland,
och blodet det är ju väl aldrig så tunnt,
att nog är det tjockare än vattn.

9. Föraktad det blir jag av alla män-
niskor,
men mest utav lilla vännen kär,
men Herren Gud, som i höga himlen bor,
han hjälper den som fattiger är.»

OTRYCKTA
TEXTER.
Översikt.

M. (str. enl. A: 1—5, 8—12; 14, 14 a^{1,2} 15^{3,4}, 16, 17). Sibbo, Pigby, Pajpis. Ur Rudolf Mikanders häfte. Uppt. A. P. Svensson.

N. (1—5, 8, 9, 11, 12, 14). Borgå, Stor-Pellinge. Ur Edvard Weckmans häfte. Uppt. A. P. Svensson.

O. (1—5, 8—12, 14, 14 a^{1,2} 15^{1,4}, 16). Pärnä. Uppt. Emelie-Louise v. Willebrand 1916.

P. (1—3, 8, 9, 11, 12, 14). Borgå, Pellinge, Kullå by. Uppt. F. W. Englund 1878.

Q. (1—5, 8, 9, 11, 14). Lojo. Uppt. Uno Stadius 1890.

R. (1—5, 8—11, 13). Pedersöre. Uppt. G. A. Hedberg 1891.

S. (1—5, 8, 6 a, 9). Anonym.

T. (1^{1,2} 2^{1,2}, 2^{3,4} 3^{1,2}, 3^{3,4} 4^{3,4}, 5, 8, 9, 11, 13). Korsholm, Karkmo. Sj. Ulrika Dahlman. Uppt. J. E. Wefvar 1875—76.

U. (1—4, 8, 9, 11, 14—16). Gamla Karleby. Uppt. J. E. Wefvar.

V. (1—5, 8—11, 13). Petalax, Lolax. Uppt. Joh. Dahlbo 1882—1883.

X. (1—5, 8, 9, 11, 13). Korsholm—Kvev-lax—Solv. Uppt. Th. af Reeth 1891.

Y. (1—5, 8—11, 14, 14 a^{1,2} 15^{1,4}). Nykarleby. Uppt. M. Thors 1890.

Z. (1—5). Larsmo. Uppt. John Finnäs 1893.

Å. (5, 6 a, 9, 12). Borgå, Stor-Pellinge. Uppt. A. P. Svensson.

Ä. (2, 3^{1,2}, 4 a, 5 a, 8, 9, 11, 14, 13). Föglö, Jyddö. Sj. Matilda Jansson, f. 1864. Uppt. A. Adolfsson 1929.

Ö. (1—3, 4^{1,2}, 4 a, 15 a, 6^{1,2}, 8, 9^{1,2} 9 a, 10, 11, 13, 14). Hangö och Karis.* Uppt. A. P. Svensson.

AA. (1—3, 4^{1,2} 4 a, 5 a, 8, 9 a, 10, 11, 13, 14). Degerby—Ingå—Karis—Snappertuna. Uppt. Anna Bengelsdorff 1888.

BB. (str. enl. F: 1—6, 6 a, 7, 8^{1,2} 9^{1,2}, 10, 8^{3,4} 8^{3,4}, 11^{1,2} 12^{1,2}, 11^{3,4} 12^{3,4}). Pörtom. Sj. Johanna Mattsdotter Nordbäck. Uppt. Joh. Dahlbo 1882—1883.

CC. (1—12). Korsnäs. Sj. Anna Thomasfolk Mojkipå. Uppt. I. Smeds 1881.

DD. (1—4, 5^{1,2} 3^{3,4}, 6, 9—12, 12 a). Houtskär, Sördö. Sj. Serafina Vestin, f. 1874. Uppt. G. Dahlström 1924.

EE. (1—7, 10—12). Pörtom. Uppt. Krook.

FF. (5, 10^{2,3,4}, 12^{1,2} 12 a^{1,2}). Hitis, Hamnholmen. Sj. Emma Abrahamsson, f. 1859. Uppt. G. Dahlström 1924.

GG. (14—17, 18^{1,2} 20^{1,4}, 19). Pörtom. Sj. Johanna Mattsdotter Nordbäck. Uppt. Joh. Dahlbo 1882—1883.

* En del från Hangö, en del från Karis. *Anm. av uppt.*

Avvikelser i **M—AA** enligt **A.**

1^a de berg M, N; de bergen O, U; dessa bergen X; dessa berg T, V, Ö, AA; Om bergena voro av r. g. R; O. a. bergen voro. . Y, Z; O. a. dessa bergena de voro u. guld Q; var M; vor av N—P, T, X; [utav] U, Ö; voro röa som g. AA; renaste g. Z, Ö — 1^a O. a. v. (ut) i källorna (var) vin Ö, AA; Om. . . M; Ö. all vatten R, T; förvandlades i v. R; förvandlades till v. T, Y; förvandlat (ut) i v. M, V, X, Z; förvandlat till v. P, Q; förvänt uti vin Ö; vänt uti vin N, S, U — 1^a L. h. så skulle j. ö. N, O; Helt hellre v. j. ö. av allt hjärta och sinn V; L. h. önskar jag utav hjärta och sinn X; Allra helst så ville jag det åt mig Ö, Q; Men allra mest skulle j. det ö. Ö, AA; L. h. vill jag vara R, Y; L. h. jag ville vara Z; allra kärestan din R, Y, Z; Så önskade här i världen M; Så önskar jag att sköna jungfrun P — 1^a [Att] X; Om du. . . N, S; Skulle bli. . . P; [allra] M; Och älska dig av hjärta och sinn R, Y, Z.

2^a Hur har du fått. . . M, P, R, U; Ack (Nej; Men; Aj) huru har du fått. . . N, S, T, X, Y; Och haver du nu O, Q; Hur haver du nu Ä; Huru kunde du få Z; Och efter-

som du haver Ö; Efter du nu haver AA; en så innerlig i. T, V, Y, Z, Ö, AA; e. så innerliger i. R; e. så innerligen [lust] Ä; [en] sådan innerlig i. X; e. sådaner i. Q; ett så underligt sinn U — 2^a en s. en b. N, S; begäran efter mig R, T, V; O. ett sådant begär t. m. P, Y; Kärlek och b. t. m. Ä; En så innerlig b. efter m. AA; En så innerlig lust efter mig Ö — 2^a Så gån upp. . . Ä; Gå upp till. . . P; Ja, gå då upp till U; Så gå ändå upp till. . . N; Så gå nu då upp t. ll. . . S; Så gånger du upp till. . . O; S. stig nu upp till. . . M; Gå du nu upp till. . . Q; Ja, om du vill gå t. m. [kära]. . . Z; Så kan du nu gå till. . . Ö; Så gå då in på min. . AA; Du må ju väl gå t. m. fadernes g. R; Så gå nu hem t. m. fadernes g. Y; Så går du nu him t. din faders g. T; Så gå du nu hem t. m. faders gård X; Kan inte unge riddaren gå till fadrens g. V — 2^a Och säg att du mig begär M, S; Och sägen att ni mig begär N; Och begären I loven åt mig Q; Och begär nu de loven åt mig Q; Och begär om du får mig Ä; Och bedja din fader om nåd T; Och bedja min fader om lov Y; Och fråga(r) min fader om lov R, Z;

Och frågar sig (dig) där om råd V, X; Och fråga (dig) ett uppriktigt lov Ö, AA; Och fråg om du får bli allra kärestan min P; Där skolen I få mig begärd U.

3¹ Jag haver ju varit till R, T, V—Y; Nu har jag redan varit på U; Nu haver jag varit till Z; I går var jag upp till M, N, P, Q, S, Å; Jag var upp i går till er kära faders gård O; Sin kära faders gård M, N, P, Q, S; min kära faders gård Å; din faders gård R, U—X, Z; min faders gård T; din fädernes gård Y; Till din kära faders gård Ö; Till min käre faders gård AA; där (så) var jag i går Ö, AA — 3² Men din fader han. . . R, V, X, Z; Och (Men) han svarade mig N—P, S, Ö; Men han svarade mig M; Din fader han sade mig U; Men din fader han svarade Y; Men jag fick då Å; Där fick jag AA; endast ett kort nej Ö, AA; endast nej Y, Å; ett kort nej M, O; ett hårt n. N; kort nej P, S, U; Och han svara mig ett hastigt, kort nej Q; Och min fader h. svarade m. n. T; — 3³ Men skönaste j. M, P, Q; tag rådet. . . P; tag rådet av dig s. M; tager rådet. . . Q; Kan inte(t) (el. icke) s. jungfrun N, T, V, X, AA; Men kan ej sköner jungfrun R; Men kan ej s. jungfrun Z; Kära sköna jungfru S; Men allra s. jungfrun tager loven. . . O; ta råden. . . N, S, X; taga rådena. . . T; taga rådet. . . R, V; taga råder. . . Z, AA; Bättre s. j. tar rådet. . . U; Men må den s. jungfrun taga. . . Y; Så kan väl s. jungfrun taga. . . Ö — 3⁴ O. följer ur. . . O, P; O. följer kring. . . Q O. följde i. . . U; O. följa till. . . R; Ö. följa ur. . . V, X, Y; O. komma till Z; O. resa ur. . . AA; O. följa ur landena. . . T; över landet. . . N, S.

4¹ Och hur kan jag följa ur landet med dig M; Huru skulle jag kunna komma till landet med dig Z; Huru kunde jag t. r. utav. . . Ö; Men huru kunde jag t. rådet. . . U; Ack, huru så kunde jag ta råden. . . S; (Nej), hur(u) skall jag kunna X, Y, AA; (Nej), huru skulle jag kunna Q, R, V; Men (Aj), huru (så) skulle jag N, O; taga råden. . . N, Q, X; t. rådet. . . R, V; t. råd. . . Y; t. råder. . . AA; t. loven. . . O — 4² Och resa utur. . . AA; O. f. till landet. . . R; O. f. uti l. U; Och inte(t) fråga M, N, S; vänner om råd M; vännerna därom N; vännerna då av S; Och icke säga mina vänner till Q; Och ej ens säga vännerna till O; Si där så besviker du mig Z — 4³ När s. v. kommer uti f. l. N, S; När sen vi k. till det f. l. Y; När s. jag kommer i f. l. M; Ty n. s. v. kommo uti f. l. U; Kanhända när (då) v. k. O, R, V, X; Kanhända då v. kommer Q, T; i det f. l. O, X; i ett f. l. R; uti f. l. T; till det f. l. R; till f. l. V; Si där så väljer du en annan till vän Z — 4⁴ Si (Ja) där så

(be-)sviker d. m. R, V—Y; Så bortsviker d. m. T; Så skolen I svika mig U; Kanhända du s. mig då N, S; Kanhända då säger du mig Q; Då kanhända så lämnen I mig O; Kanhända jag bliver försmädd M; Och lämnar skön jungfrun allen Z.

4 a¹ När du kommer Å, AA; Ty när som vi komma Ö; till det främmande land Å—AA — 4 a² Där fröknar och mamseller gå så fin Å; Där som fröknar och mamseller går fin AA; Där som damer och mamseller gå så fint Ö — 4 a³ Då tager du dig Å; Där så tager du dig Ö; en annan till vän Å, Ö; Då tager ungersven sig en annan AA — 4 a⁴ Och lämnar mig allen Å; Och förglömmmer allra kärestan din Ö; Och sviker allra kärestan sin AA.

5¹ (Men) Huru skulle jag kunna O, Q, Z; (Nej), Huru skall jag kunna R, T, V—Y; (Ack; Aj), Huru så kunde jag M, N, S; Hur kunde jag Å; besvika dig där Q, R, Y; besvika dig då N, S, Å; svika dig V, X; bortsvika dig T; svika dig där M; svika henne då O; säga dig Q — 5² Ty d. ä. (ju) ingen f. b. M, N, S, Å; Du som är ett så rikermans barn R, T, V—Z; Du som är ett så menlöst lamm Q; Hon som är av så rederlig börd O — 5³ (Ty) Du ä. den skönaste jungfru M, N, S, Å; Hon ä. j. d. skönaste j. Ö; Du. . . vackraste på jorden Q; Du ä. j. en dotter R, Y, Z; av konungens stam R; av konungablod Y; av konungens hus Z; Du ä. j. en konungadotter så bald X; Du ä. j. utav en konungsdotter T; Du som är en dotter av en konung så bald V—5⁴ S. ständar på k. g. S, Å; S. strålar på M; S. stannar på N; S. här uppå. . . O; spatserar uppå k. g. X; Spatserande på. . . R; Spatserandes på T, V, Z; konungens golv T; Uppfödder uti konungagård Y; Som jag för mina ögon fann Q.

5 a¹ Hur kunde jag Ö; Hur skull jag kunna AA; svika ett så oskyldigt blod Ö, AA; Nej intet så tar jag någon annan till vän Å — 5 a² O, min Gud Ö; O, store Gud AA; vad vore jag då värd Ö, AA; Ej heller lämnar jag dig allen Å — 5 a³ Jag vore ju ej värd på Guds gröna jord att gå Ö; Då vore jag ej värd att gå på Guds gröna jord AA; Så sant som Frälsaren på korset dog Å — 5 a⁴ Så övergiver jag dig ej Å; Om jag skulle övergiva dig Ö; Om jag svika skulle ett så oskyldigt blod AA.

6² O. f. honom landet omkring Ö.

6 a¹ Riddaren tog jungfrun i snövita hand S; Och riddaren han tager jungfrun i hand Å — 6 a² Och klappar på rosenröd kind S; Och kysser henne på rosenröda kind Å — 6 a³ Aldrig bör du följa någon riddare ur land S, Å — 6 a⁴ Förrän du har provat

hans sinn S; Förrän du haver beprövat hans sinn Å.

8¹ Men (Och) när som han kom(-mer) M, Y, Å; Och (Men) när som de kommo (el. kommer) O, T, Ö; Och när de kommer P; Och (Men; Jo) när som vi kommo (el. komma; kommer; kommit) N, Q, R, S, U—X; När ungersven han kom AA; till det f. l. R, Y, Å—AA; uti f. l. M, N, P, S—U; i det f. l. O, X; i det f. l. Q — 8² I. [de] f. och j. . . M; I. jungfrun, fruor o. mö U; I fruor och mamseller i gelag P; I. d. f. och damer så fin N, S; I. herrar och utvalde mör O; I vänner och flickor så fina Q; Där (som) fröknar och mamseller Å—AA; gick (så) fin Å, AA; gå så fint Ö; Där fanns flickor och fröknar dess fler T; Där fanns fruor och fröknar långt mer X; Si där så fanns jungfrur allt mer (fler) R, Y; Ja där fanns fröknar och jungfrur allt mer V — 8³ Där valde han åt sig V; D. valde han sig T; D. väljer han sig Y; Då valde riddaren sig R; Där (Då) tog han sig Å, Ö; en annan till vän R, T—V, Y, Å, Ö; D. utvalde han sig en a. Q; Då gifter han sig med e. a. U; Då tog ungersven sig e. a. AA; Då (Där) fäste han sig M, N, P, S, X; en annan till dam M; vid en annan P; vid en annan vän X; vid en annan god vän N, S; Då fäste han sitt hjärta vid e. a. O — 8⁴ Och lämnade h. allen M; O. lämnade mig helt allen N, S, T, V, X; O. lämnade (den) jungfrun allen U, Å; O. lämnade R; O. lämna Ö—Q; skön(-a) jungfrun allen O—R, Y; O. förglömdde allra kärestan sin Ö; O. svek lilla vännen sin AA.

9¹ Skön(-a) jungfrun. . . P, R, T, X, Ö; h. faller P; sina O, Å; sina baraste k. X, Å, Ö; sin baraste k. M; sina baraste knä N, P, S, T; sitt baraste knä Q, R, U; Då stego jag på mina baraste k. V; O. j. föll till jord på sina spåda k. Y—9² Aj hon b. ju s. N, S; Och beder så P; Och bed så T, V, Å, Ö; nu så i. [till] Gud Q; innerligen Gud M, N, P, R, S, Å; hjärtinnerligen Gud T, V—Y; hjärtinnerlig Gud U; innerligt en bön Ö—9³ Att riddaren må k. N; Att r. skall k. R; Att r. skulle k. T, Å; Att denne r. skall k. Y; Att densamma r. P, V; Att d. greven U; skulle komma P, U; skulle bliva V; Att ej r. s. k. X; Att greven skulle bliva både halter och blind Å; Att han skulle k. till mannaförakt Q; i mannaförakt M—P, U, Å; under mannaförakt R, T, V, X—9⁴ Ej heller i någon s. X; Eller uti stora(-n) s. R, V; Eller och i s. s. T; Och lida M, O, P, S, U, Å, Å; Och få lida N; en stor s. M, O, P; en större s. U; en stor hungersnöd N, S, Å; en stor men Å; I mången farlighet och stor s. Y; Och få gå omkring och bedja sitt bröd Q.

9 a¹ Gud låte dig Ö; Gud låte honom AA; komma i (en) andelig strid Ö, AA — 9 a²

Gud låte dig komma i nöd Ö; Gud låte honom lida stor nöd AA — 9 a³ Men aldrig kommer den dagen Ö; Gud låte den dagen väl komma AA — 9 a⁴ Då du kommer och beder mig om bröd Ö; Att han kommer och beder om bröd AA.

10¹ V. k. jag komma M, O, Ö; Nej, icke skall jag komma R; Nej, huru skall jag komma V; Visst kan jag väl komma Ö, AA; i mannaförakt M, O; under mannaförakt R, V; uti andlig strid Ö, AA; Nej, intet må jag komma i mång farlighet Y — 10² Och lida en stor sjönöd M, O; Icke heller i stora sjönöd R; Eller uti storan sjönöd V; Ej heller uti stor sjönöd Y; Väl kan jag komma i nöd Ö; Visst kan jag väl lida stor nöd AA — 10³ Ej heller R, Y; s. lever jag d. d. M; [så] framlever jag d. d. O; Men aldrig kommer d. d. Ö, AA; Ej heller lever du d. d. mer V; till d. d. alls mer R; tills d. d. det blir Y — 10⁴ D. jag ber sköna jungfrun om bröd M, O; D. jag begär av dig en bit bröd R, V; D. jag begäre en bit bröd utav dig Y; D. jag kommer och beder dig om bröd Ö; Att jag kommer och ber om bröd AA.

11¹ Det var uti månar M; Det var uti en månad P; det var uti fem M, P; Det räckte uti månar, det räckte uti år N; Om gingo de dagar, om gingo de fem U; Så gingo tre dagar, så gingo tre år Å, Ö; Sen gingo tre månader, sen gingo tre dar AA; Det gick välan fem dar, det gick välan sex O; Så gick då tre, fyra, så gick då fem, sex Q; Men det var ju intet mera R, X; Det räckte ju intet längre T; Det var ju intet längre V; än som ärena fem R, T, V; än som ärena tre X; Så voro intet flere än ärena fem Y — 11² Det var uti M; Det var helt P; Ja, det räckte i N; Det gick väl O; Så gick då Q; Sen gingo AA; sju runda år omkring M — Q, AA; Så gingo tre runda år o. Å, Ö; Om gingo de åren o. U; Och månaden sjunde r. o. Y; Och månader sju o. V; Och månarna fem r. o. R; Och månarna sju r. o. X; Och som månen sken r. ikring T — 11³ D. kom den r. M, R, Y; Så kom densamma r. N — P; D. riddaren kom T; Förrän den riddaren kom V, X; till jungfruns faders gård M, P; till jungfru fadrens gård N; uppå sköna jungfruns gård R; (uppå) jungfrune(n)s gård T, V; på jungfruns gård X; till skön jungfruns hem Y; tillbaka O, Q; Då kom där en greve på käre fadrens gård AA; Sen kom den greven till jungfruns gård U; Och greven han kom uppå konungens gård Å; Då kom där en riddare till konungens borg Ö — 11⁴ Och var (då) både . . . N, P, T—X; Då var han både . . . O, Å; Och då var han båd . . . Q; Som var . . . Ö.

12¹ Och kära svärfader, ni var mig så huld M; Kära ni min svärfader, varen mig så huld N, P; Och käraste min svärfader, I varen mig så huld Å; Kära ni min jungfru, I ären mig väl huld O — 12² Ni give mig M; Och given mig N, P, Å; Och gen O; ett litet s. b. M — P, Å — 12³ Ty (Ja) väl så m. jag den dagen M, N, Å; Nog m. jag säkert den dagen O; Jag påminner mig den dagen P — 12⁴ Då jag visste av ingen nöd M — P, Å.

13¹ :, Stigen upp :, R, X, Å, Ö; :, Ständer upp :, AA; :, Stiger ut :, T, V; mina sönerna två R, T, X; mina s. bägge t. Ö, AA — 13² [åt] T, R, X, Å, Ö; Och ge å. e. f. V; Och giver eder f. AA; en bit bröd R, X, Å, Ö, AA; än det bröd T — 13³ Påminnen honom den gången ännu T; Påminnen I honom den dagen ännu V; Och påminner honom AA; Bedjen honom att påminna sig Å; den dagen Å, AA; Påminnen I eder den stunden alls mer R; Och påminnen ej honom den tiden mer X; J. m. v. ännu den dagen Ö — 13⁴ Då han svek allra kärestan sin R, V, X, Å; Då han bortsvek allra kärasten sin T; Då han haver lidit ingen nöd AA; Då en riddare led alls ingen nöd Ö.

14¹ *enl.* 13¹ Å, Ö, AA; :, Stigen upp :, M, Y; :, Ständer upp :, U; :, Ständer upp :, O; Och står upp P; I söner bägge t. M; m. s. bägge t. O, P; I sönerna t. N; :, Stån upp :, bägge sönerna t. Q — 14² *enl.* 13² Å, Ö, AA; [åt] N, U, Y; Och gen å. er f. M; Och bjuden e. f. Q; Hällen in åt er fader O; Och slån i åt eder svåger P; ett glas vin M — Q, U, Å, Ö, AA; ett gott glas vin Y — 14³ *enl.* 13³ Å, AA; Och

ben att han påminner sig M; Bed honom påminna sig N, O; Och beder honom påminna sig Ö; Påminnen (I) honom P, Y; Kommer ni ihåg Q; Väl så minnes jag U; den dagen M — Q, U; den dag och den stund Y — 14⁴ Då han svek allra kärestan sin M — P, Y, Ö, AA; När du svek allra kärasten din U; D. han led utav ingen n. Q; D. han visste av ingen nöd Å.

14 a¹ Och sönerna stego ur sängen bägge två M; Då stodo de upp hans söner bägge två O; Då stego hans söner två upp Y — 14 a² Och gävo sin fader M; Och hällde in åt sin fader O; ett glas vin M, O; Och gav sin fader en bit bröd Y.

15¹ Jungfruns gamla fader Y; Men svärfadren stod upp tillika O; Så kom skön jungfruns fader med ett gyllene svärd Y — 15² Som hörde dräpp U — 15³ Drager ut sitt förgyllene s. U; Men svärfadren tager sitt förgyllande s. M — 15⁴ Och högg honom huvudet a. U; Och hugger M; Och högg O; hans h. utav O; Och stack så den riddaren till döds Y.

16¹ Och fadern tog huvudet i sin hand M; Sen lade han huvudet i sin dotters knä O; Och s. tar h. d. b. huvudet U — 16² Lade det uti dotterns k. M; Och kastar det i jungfruns famn U; Och han talte till henne så O — 16³ O. h. han nu varit allra kärestan din M, O; Har du tillföre honom älskat U — 16⁴ Så må du begråta h. d. M, O; Så skall du begråta h. d. U.

17¹ Och hur kan jag begråta hans död M — 17² intet a. ä. mull M — 17³ Så vilja vi honom begrava M — 17⁴ Allt uti den rosendelund M.

Avvikelser i BB—GG enligt F.

1¹ Pris give . . . BB; K. g. a. allt v. DD; K. g. om v. CC; v. vänt uti v. CC, DD — 1² O. stenarna . . . CC, DD; O. att stenarna voro b. BB — 1³ hade mig en h. v. BB; hade mig en liller sven kär EE; O. du finge bliva allra käraste min CC; O. a. j. finge bliva allra kärestan din DD — Ja, h. kär EE; Min hjärteliga k. CC; Min hjärtelilla mö DD; Som var både fager och skön BB.

2¹ Och är det nu sant som . . . BB, EE; Är det nu så att du . . . DD; Är det nu sant allt du . . . CC — 2² Ja, h. kär EE; Min hjärtliga k. CC; Min hjärtelilla mö DD — 2³ S. r. nu först till . . . BB, EE; S. rider du först till CC; S. gånge du först för m. f. dörr DD — 2⁴ O. lov av . . . BB; O. beder a. h. lov CC; O. begär ett råd av min far EE; Att där bedja om lov DD.

3¹ Jag haver (ju) v. t. din f. g. BB, CC, EE; Jag haver v. för din f. dörr DD — 3²

Men din fader han s. [mig] n. BB; Men där svarade m. n. DD — 3³ Jag ber sköna jungfrun ta råd av sig själv BB; Skönaste jungfru, tag rådet av dig själv CC; Därföre, sköna jungfrun, taga råd utav dig själv DD; Men kan int jungfrun ta ett råd av sig själv EE — 3⁴ Och följa ur landet med mig BB, DD; Och följ av landet med mig CC; Och följa i landet med mig EE.

4¹ K. om j. t. rådet . . . CC; Om jag nu tager . . . DD; det rådet . . . BB; det råd . . . EE — 4² av landet CC; i landet EE — 4³ M. kanske när vi komma . . . BB; M. kanske då vi kommer . . . EE; Kanhända du kommer . . . CC; När du bliver herre och hövitsman DD — 4⁴ Törhända då sviker du m g BB; Kanske då sviker du mig EE; Så kan du väl svika mig DD; Du mig svika må CC.

5¹ N. huru skulle jag s. d. BB, EE; Huru skall jag kunna övergiva dig FF; Sviker

jag Kristus på korset hängd DD — 5^a Min h. kär CC; Du som är så rosenderöd FF; Så sviker jag också dig DD — 5^a N. f. så skall jag. . . BB; N. f. så lider jag d. d. EE; Förr skulle j. l. d. döden CC; Själve Kristus på korset han svek ju ingen man FF — 5^a har lidit BB; utstod CC; Fast han led så stor pina och nöd FF.

6¹ Och n. de k. till f. l. CC; de kommo DD, EE; in i f. l. EE — 6² I. d. fröknar f. EE; Bland fröknar och jungfrur f. CC; Med fruar och fröknar så f. DD; Där träffade vi fröknar f. BB. — 6³ hövitsman BB, DD; Där. . . och adelsman EE — 6⁴ sveko BB; Då svek han. . . CC; a. kärestan DD, EE.

6 a Och när som vi kommo uti främmande land med glädje och friskt mod, då visste jag av ingen sorg, ej heller det förstod BB.

7¹ D. drog han BB, EE; ut CC; fram s. snövit h. EE — 7² S. jungfrun (*el.* jungfran) p. ljusröda k. BB, EE; p. blomlika k. CC — 7³ följa någon u. BB; följa någon u. mer EE; Du skall aldrig följa någon u. av land CC — 7⁴ Förrän. . . BB, CC, EE.

8¹ Jag önskar att d. k. i f. land BB; d. komme uti fiendehand CC — 8² O. stode i sjönöd BB; Ja, också i snönöd CC — 8³ Och sedan för. . . CC; Han komme för min f. d. BB — 8⁴ A. tigga CC; Och begärde där o. b. BB.

9¹ N. a. skall du d. d. leva BB; N. alder lever jag d. d. CC; Och a. j. kommer för din faders dörr DD — 9² Då jag kommer i någon nöd BB; J. beddes av dig b. CC; Att där begära o. b. DD — 9³ Ja väl lever du d. d. CC; Och rida guldsadel nu som förr DD — 9⁴ D. övervinner all din n. CC; På silverfat vilar mitt bröd DD.

10¹ Så gingo där s. m. BB; D. led s.

runda m. CC; Sju runda månader gick som förr DD; Fem månader därefter EE — 10² Sju runda å. o. DD; Sen kom där en riddare FF — 10³ för hennes f. d. CC; inför hennes dörr DD; till hennes f. gård EE; Kom ungersvennen tillbaka igen BB; Som kom på kryckor skridandes FF — 10⁴ Han. . . CC, DD, FF; halter BB — DD, FF.

11¹ du lilla k. DD; d. liten kinn CC; sköna jungfru BB; allra kärestan min EE — 11² O. s. allra kärasten (*el.* kärstan) in BB, EE; din fader DD — 11³ [nog] DD; dagen än DD; den dag EE — 11⁴ Då du svek. . . BB, EE.

12¹ *enl.* 11¹ BB, CC; du liten k. DD; ;:Statt upp ;:; mina söner EE; ;: Stånder upp ;:; min söner två FF — 12² O. g. din fader m. DD; O. g. åt eder fader m. EE; O. skaffen eder fader bröd (*el.* vin) FF — 12³ *enl.* 11³ DD — 12⁴ Då d. å. utav s. EE; Då d. å. på s. BB; Jag åt. . . CC; Vi åto bröd på s. DD.

12 a Jag ställdes av dig på en främmande ort bland okända vänners skar. Men Gud han hjälpte mig vägen fram fast du otrogen var DD.

14¹ på mitt f. å. GG — 14² Då växte jag litet s. GG — 14³ hulda v. GG.

15¹ mista GG — 15² Var s. d. d. få l. GG — 15³ D. bör. . . GG.

16¹ som vandrar o. GG — 16² O. begära där sitt b. GG.

17¹ Och kära ni min fader GG — 17² Jag vill säga dig ett ord GG — 17⁴ Guds ord att r. f. GG.

18¹ *enl.* 17¹; broder GG — 18² *enl.* 17² säga dig e. o. GG.

19¹ Ty högfärd. . . GG — 19² aldrig lid GG.

20¹ Att om du haver. . . GG — 20⁴ Önsk honom högfärdig bli GG.